

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН

Катерина Сергіївна РОГОЗІННІКОВА,

*провідний фахівець кафедри
міжнародного права та порівняльного
правознавства Університету
державної фіскальної служби України*

Форми та засоби адміністративно-правової охорони податкових відносин реалізуються у практичній діяльності особливої категорії суб'єктів адміністративного права – суб'єктів адміністративно-правової охорони податкових відносин.

Відповідна система вочевидь складається принаймні з двох категорій суб'єктів – основних та спеціальних.

До першої групи доцільно відносити ті публічні інституції, що безпосередньо вживають заходи адміністративно-правової охорони податкових відносин в силу поставлених перед ними завдань (Міністерство фінансів України та Державна податкова служба України), до другої – ті, що додатково забезпечують ефективність системи адміністративно-правової охорони в частині судового контролю за застосуванням найбільш суворих заходів примусу, збору та аналізу інформації, що може свідчити про порушення податкового законодавства тощо. Причому коло спеціальних суб'єктів не обмежується органами публічної адміністрації, та й власне державним органами взагалі. Так, відповідно до ст. 69 Податкового кодексу України (далі – ПК України) банки та інші фінансові установи зобов'язані надіслати повідомлення про відкриття або закриття рахунка платника податків - юридичної особи, у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, чи самозайнятої фізичної особи до контролюючого органу, в якому обліковується платник податків, у день відкриття/закриття рахунка, а відповідно до пп. 72.1.3. ч. 72.1. ст. 72 ПК України контролюючі органи отримують від банків, інших фінансових установ інформацію про наявність та рух коштів на рахунках платника податків, звіти про підзвітні рахунки, подані від фінансових агентів [1]. Щодо судів, то їх віднесення до категорії спеціальних суб'єктів адміністративно-правової охорони податкових відносин зумовлене приписами ст. 20 ПК України [1] та ст. 283 Кодексу адміністративного судочинства України, відповідно

до яких контролюючі органи звертаються до адміністративних судів із заявою про вжиття (підтвердження обґрунтованості застосування) найбільш суворіших заходів примусу, в тому числі: зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках платника податків; стягнення коштів за податковим боргом, підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків, або застосування заходів адміністративного відновлення, а саме: підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків; надання дозволу на погашення усієї суми податкового боргу за рахунок майна платника податків, що перебуває у податковій заставі; зобов'язання платника податків, який має податковий борг, укласти договір щодо переведення права вимоги дебіторської заборгованості цього платника на податковий орган [2].

Митні органи в силу інституційної реформи також належить віднести до категорії спеціальних суб'єктів, на які покладено такі повноваження у сфері адміністративно-правової охорони податкових відносин: здійснює ведення митної статистики; проводить аналіз та оцінку товаропотоків у розрізі країн-партнерів та окремих країн експорту, імпорту та транзиту; організовує та здійснює ведення обліку осіб, які здійснюють операції з товарами; забезпечує взаємодію інформаційних систем Держмитслужби та Державної податкової служби України у режимі реального часу тощо [3].

До спеціальних суб'єктів, що забезпечують адміністративно-правову охорону податкових відносин в частині збору та обліку внеску на загальнообов'язкове варто віднести і Пенсійний фонд України, який відповідно до статті 13-1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» брати участь у планових перевірках, які проводяться податковими органами, для перевірки достовірності відомостей, поданих до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру, та у випадках, передбачених законом, проводити позапланові перевірки бухгалтерських книг, звітів, кошторисів та інших документів страхувальників щодо достовірності відомостей, поданих до реєстру застрахованих осіб або для призначення пенсій, отримувати необхідні пояснення, довідки і відомості з питань, що виникають під час таких перевірок; у разі виявлення за результатами перевірки поданих страхувальником недостовірних відомостей про застрахованих осіб видавати приписи щодо усунення цих порушень, у разі їх невиконання у місячний строк –

вносити відповідні зміни до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру; притягувати до адміністративної відповідальності осіб, винних у порушеннях, пов'язаних з поданням недостовірних відомостей, що використовуються у реєстрі застрахованих осіб; у разі виявлення за результатами аналізу даних реєстру застрахованих осіб Державного реєстру недостовірних відомостей про застрахованих осіб вимагати від платників єдиного внеску інформацію про ці відомості та усунення порушень [4].

Наявність адміністративних повноважень у Пенсійного фонду України дозволяє вказати і на ще один спосіб групування суб'єктів адміністративно-правової охорони відносно участі в податкових відносинах, а саме їх поділу на зовнішніх, тобто таких що впливають на стан захищеності податкових відносин ззовні, шляхом забезпечення наявності достовірної інформації про базу оподаткування та платників податків, та внутрішніх, які є безпосередніми їх учасниками, і здійснюють вплив на податкові відносини шляхом реалізації у взаємодії із платниками податків своїх прав та обов'язків.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n1590> (дата звернення: 12.12.2019).

2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#n11711> (дата звернення: 12.12.2019).

3. Положення про Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n209> (дата звернення 12.12.2019).

4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 12.12.2019).